

УДК 004.08

А. Островський

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя (Україна)

КОМП'ЮТЕРНА ТЕОРІЯ РОЗУМУ

A. Ostrovskyi

COMPUTER THEORY OF MIND

Комп'ютерна теорія розуму — це філософська теорія, яка стверджує, що людський розум або людський мозок є системою обробки інформації, і що мислення є однією з форм комп'ютингу. Основою комп'ютерної теорії є ідея про те, що думки формуються як обчислення, а обчислення за означенням — систематизована множина законів, що визначають зв'язки між уявленнями. Це означає, що ментальний стан уявляє щось тоді і лише тоді, коли є деякі причинно-наслідкові зв'язки між ментальним станом і конкретною річчю.

Ця теорія, у своїй сучасній формі, була сформульована Гіларі Патнемом у 1961 р.. У 1960-х, 1970-х і 1980-х роках її розвивав філософ-науковець Масачусетського технологічного інституту Джері Фодор. Сьогодні вона залишається досить популярною, попри те, що у 1990-х щодо цієї теорії в аналітичній філософії звучала серйозна критика.

Комп'ютерна теорія використовує деякі принципи, які ми можемо спостерігати в цифровому комп'ютері. Проте, «комп'ютер» — це не обов'язково сучасний електронний механізм. Комп'ютером також вважається символічний маніпулятор, який крок за кроком виконує функції для обчислення вхідної інформації і виведення бажаного результату. Алан Тьюрінг описує комп'ютери такого типу у своїй концепції машин Тьюрінга. Одним із перших кого зацікавила комп'ютерна теорія розуму був Томас Гоббс. Проте, оскільки він жив ще до появи сучасного визначення «обчислення», яке демонструє ефективні процедури, то його твердження не може повністю відповідати комп'ютерній теорії в сучасному сенсі.

Комп'ютерна теорія розуму стверджує, що розум функціонує як символічний оператор, і ментальні уявлення мають символічний характер. Як семантика мови — це особливості слів і речень, які мають свої значення, семантика ментальних станів є значенням «слів» мови думки. Якщо ці базові ментальні стани можуть мати особливі значення як слова мови, то це означає, що більш складні ментальні стани (думки) можуть створюватись навіть, якщо вони не траплялись раніше. Так само, як нові прочитані речення можуть бути зрозумілими і тоді, коли натрапляємо на них вперше, оскільки базові компоненти є зрозумілими і вони — синтаксично правильні. Наприклад: «Останні два тижні я кожного дня їв сливовий пудинг». Сумнівно, що багато людей бачили точно таку ж конфігурацію слів, тим не менше для більшості читачів вона зрозуміла, бо речення побудоване синтаксично правильно і його складові частини є зрозумілими.

Теорія може розроблятися багатьма шляхами, найпопулярніший з яких — це те, що мозок — це комп'ютер, а розум — це програма, яку мозок виконує. Алгоритм — ефективна процедура: послідовність покрокових інструкцій. Алгоритми закінчуються після скінченної кількості кроків, і вони працюють для будь-яких допустимих вхідних даних. Програма — це конкретизація алгоритму в будь-якій мові програмування. Отже, комп'ютерна теорія розуму — це твердження, що розум є машиною, яка отримує на виході певні ментальні уявлення світу з вхідних ментальних уявлень детермінованим і формальним шляхом.